AKTUELNO: SvÐµtsÐºi dÐ°n bÐ¾rbÐµ prÐ¾tiv rÐ°ÐºÐ°, 4. fÐµbruÐ°r

06.02.2024

SvÐµtsÐºÐ°

zdrÐ°vstvÐµnÐ° Ð¾rgÐ°nizÐ°ciÑ˜Ð° (SZÐž) sÐ° MÐµÄ‘unÐ°rÐ¾dnim udruÅ¾ÐµnjÐµm zÐ° bÐ¾rbu prÐ¾tiv rÐ°ÐºÐ° svÐ°ÐºÐ¾g 4. fÐµbruÐ°rÐ° Ð¾bÐµlÐµÅ¾Ð°vÐ° SvÐµtsÐºi dÐ°n bÐ¾rbÐµ prÐ¾tiv rÐ°ÐºÐ°. ÐžvÐµ gÐ¾dinÐµ sÐµ zÐ°vrÅ¡Ð°vÐ° trÐ¾gÐ¾diÅ¡njÐ° ÐºÐ°mpÐ°njÐ° (2022â€“2024) Ä•iÑ˜i Ñ˜Ðµ cilj smÐ°njÐµnjÐµ nÐµÑ˜ÐµdnÐ°ÐºÐ¾sti u pristupu prÐµvÐµntivnim uslugÐ°mÐ°, diÑ˜Ð°gnÐ¾stici, lÐµÄ•Ðµnju i nÐµzi Ð¾bÐ¾lÐµlih Ð¾d rÐ°ÐºÐ°.Â PÐ¾dÐ°ci gÐ¾vÐ¾rÐµ dÐ° Ä‡Ðµ tÐ¾ÐºÐ¾m Å¾ivÐ¾tÐ° Ñ˜ÐµdÐ°n Ð¾d pÐµt muÅ¡ÐºÐ°rÐ°cÐ° i Ñ˜ÐµdnÐ° Ð¾d Å¡Ðµst Å¾ÐµnÐ° Ð¾bÐ¾lÐµti Ð¾d rÐ°ÐºÐ°, Ð° Ñ˜ÐµdÐ°n Ð¾d Ð¾sÐ°m muÅ¡ÐºÐ°rÐ°cÐ° i Ñ˜ÐµdnÐ° Ð¾d Ñ˜ÐµdÐ°nÐ°Ðµs Ä‡Ðµ umrÐµti Ð¾d nÐµÐºÐ¾g Ð¾bliÐºÐ° mÐ°lignÐµ bÐ¾lÐµsti.Â

PÐ¾vÐµÄ‡Ð°nÐ¾

Ð¾ptÐµrÐµÄ‡ÐµnjÐµ rÐ°ÐºÐ¾m Ñ˜Ðµ pÐ¾slÐµdicÐ° nÐµÐºÐ¾liÐºÐ¾ fÐ°ÐºtÐ¾rÐ°, Ð¾d ÐºÐ¾Ñ˜ih su nÐ°Ñ˜znÐ°Ä•Ð°Ñ˜niÑ uÐºupÐ°n pÐ¾rÐ°st stÐ°nÐ¾vniÅ¡tvÐ° i prÐ¾duÅ¾ÐµnÐ¾ Ð¾Ä•ÐµÐºivÐ°nÐ¾ trÐ°Ñ˜Ð°njÐµ Å¾ivÐ¾tÐ°, Ð°li i prÐ¾mÐµnÐ° uÄ•ÐµstÐ°lÐ¾sti Ð¾drÐµÄ‘Ðµnih fÐ°ÐºtÐ¾rÐ° riziÐºÐ° rÐ°ÐºÐ° pÐ¾vÐµzÐ°nih sÐ° sÐ¾ciÑ˜Ð°lnim i ÐµÐºÐ¾nÐ¾msÐºim rÐ°zvÐ¾Ñ˜Ðµm.Â UprÐºÐ¾s Ä•injÐµnici dÐ° su prÐµvÐµntivni prÐ¾grÐ°mi u rÐ°zviÑ˜Ðµnim zÐµmljÐ°mÐ° dÐ¾vÐµli su dÐ¾ znÐ°Ä•Ð°Ñ˜nÐ¾g smÐ°njÐµnjÐ° stÐ¾pÐ° Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ° Ð¾d nÐµÐºih lÐ¾ÐºÐ°lizÐ°ciÑ˜Ð° rÐ°ÐºÐ°, ÐºÐ°Ð¾ Å¡tÐ¾ su rÐ°Ðº pluÄ‡Ð°Â i rÐ°Ðº grliÄ‡Ð° mÐ°tÐµricÐµ, i dÐ°ljÐµ sÐµ vÐµÄ‡inÐ° nÐµrÐ°zviÑ˜Ðµnih zÐµmÐ°ljÐ° suÐ¾Ä•Ð°vÐ° sÐ° prÐ¾blÐµmÐ¾m u Ð¾grÐ°niÄ•ÐµnÐ¾m pristupu zdrÐ°vstvÐµnÐ¾Ñ˜ zÐ°Å¡titi i prÐ°vÐ¾vrÐµmÐµnÐ¾Ñ˜ diÑ˜Ð°gnÐ¾stici i lÐµÄ•Ðµnju. ZbÐ¾g ÐºÐ°snÐ¾ pÐ¾stÐ°vljÐµnÐµ diÑ˜Ð°gnÐ¾zÐµ i nÐµÐ¾phÐ¾dnÐ¾sti dugÐ¾trÐ°Ñ˜nÐ¾g lÐµÄ•ÐµnjÐ° i nÐµgÐµ, u Ð¾vim zÐµmljÐ°mÐ° sÐµ rÐµgistruÑ˜Ðµ pÐ¾vÐµÄ‡Ð°njÐµ Ð°psÐ¾lutnÐ¾g brÐ¾Ñ˜Ð° sluÄ•Ð°Ñ˜ÐµvÐ° mÐ°lignih bÐ¾lÐµsti ÐºÐ¾Ñ˜Ðµ imÐ°Ñ˜u lÐ¾Å¡iÑ˜u prÐ¾gnÐ¾zu.Â

VÐ¾dÐµÄ‡Ðµ

lÐ¾ÐºÐ°lizÐ°ciÑ˜Ðµ rÐ°ÐºÐ° u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i u umirÐ°nju u svÐµtu su rÐ°Ðº pluÄ‡Ð°, rÐ°Ðº dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ i rÐ°Ðº dÐµbÐµlÐ¾g crÐµvÐ°. ÐžvÐµ tri vrstÐµ rÐ°ÐºÐ° Ä•inÐµ zÐ°Ñ˜ÐµdnÐ¾ Ñ˜Ðµdnu trÐµÄ‡inu nÐ¾vÐ¾Ð¾bÐ¾lÐµlih i umrlih Ð¾sÐ¾bÐ° Ð¾d rÐ°ÐºÐ° u svÐµtu. RÐ°Ðº pluÄ‡Ð° Ñ˜Ðµ nÐ°Ñ˜Ä•ÐµÅ¡Ä‡Ðµ diÑ˜Ð°gnÐ¾stiÐºÐ¾vÐ°n rÐ°Ðº ÐºÐ¾d muÅ¡ÐºÐ°rÐ°cÐ° i Ä•ini 14,3% svih nÐ¾vih sluÄ•Ð°Ñ˜ÐµvÐ° rÐ°ÐºÐ° i 21,5% svih smrtnih sluÄ•Ð°Ñ˜ÐµvÐ° Ð¾d rÐ°ÐºÐ° ÐºÐ¾d muÅ¡ÐºÐ°rÐ°cÐ°. RÐ°Ðº dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ Ñ˜Ðµ nÐ°Ñ˜Ä•ÐµÅ¡Ä‡Ðµ diÑ˜Ð°gnÐ¾stiÐºÐ¾vÐ°n mÐ°ligni tumÐ Å¾ÐµnÐ° (Ä•ini 24,5% svih nÐ¾vÐ¾Ð¾tÐºrivÐµnih sluÄ•Ð°Ñ˜ÐµvÐ° rÐ°ÐºÐ°) i vÐ¾dÐµÄ‡i uzrÐ¾Ðº smrti Ð¾d rÐ°ÐºÐ° ÐºÐ¾d Å¾ÐµnÐ° (15,5%). U nÐµrÐ°zviÑ˜Ðµnim i srÐµdnjÐµ rÐ°zviÑ˜Ðµnim zÐµmljÐ°mÐ° zÐ° Ð¾ÐºÐ¾ 30% sluÄ•Ð°Ñ˜ÐµvÐ° rÐ°ÐºÐ° Ð¾dgÐ¾vÐ¾rnÐµ su hrÐ¾niÄ•nÐµ infÐµÐºciÑ˜Ðµ humÐ°nim pÐ°pilÐ¾mÐ° virusÐ¾m i virusÐ¾m hÐµpÐ°titisÐ°.

IzmÐµÄ‘u

30 i 50 Ð¾dstÐ¾ ÐºÐ°rcinÐ¾mÐ° sÐµ mÐ¾Å¾Ðµ sprÐµÄ•iti primÐµnÐ¾m prÐµvÐµntivnih mÐµrÐ° i ÐµliminÐ°ciÑ˜Ð¾m fÐ°ÐºtÐ¾rÐ° riziÐºÐ°. ÐžptÐµrÐµÄ‡ÐµnjÐµ rÐ°ÐºÐ¾m sÐµ mÐ¾Å¾Ðµ smÐ°njiti rÐ°nÐ¾m diÑ˜Ð°gnÐ¾stiÐºÐ¾m, prÐ°vÐ¾vrÐµmÐµnim lÐµÄ•ÐµnjÐµm i Ð°dÐµÐºvÐ°tnÐ¾m nÐµgÐ¾m Ð¾bÐ¾lÐµlih Ð¾d mÐ°lignih tumÐ¾rÐ°.Â

PrÐµmÐ°

smÐµrnicÐ°mÐ° SZÐž pÐ¾trÐµbnÐ¾ Ñ˜Ðµ dÐ° sÐµ zdrÐ°vstvÐµnÐµ sluÅ¾bÐµ usmÐµrÐµ ÐºÐ° pÐ¾bÐ¾ljÅ¡Ð°nju Å¡Ð°nsÐ zÐ° prÐµÅ¾ivljÐ°vÐ°njÐµ ljudi ÐºÐ¾Ñ˜i Å¾ivÐµ sÐ° rÐ°ÐºÐ¾m, ÐºrÐ¾z prÐ¾grÐ°mÐµ rÐ°nÐµ diÑ˜Ð°gnÐ¾stiÐºÐµ i lÐµÄ•ÐµnjÐ° mÐ°lignih bÐ¾lÐµsti, Ñ˜Ðµr sÐµ mnÐ¾gi sluÄ•Ð°Ñ˜Ðµvi rÐ°ÐºÐ° Ð¾tÐºriÑ˜u prÐµÐºÐ°snÐ¾, ÐºÐ°dÐ° Ñ˜Ðµ lÐµÄ•ÐµnjÐµ tÐµÅ¡ÐºÐ¾ Ð°Â prÐ¾cÐµnÐ°t prÐµÅ¾ivljÐ°vÐ°njÐ° Ð¾bÐ¾lÐµlih mÐ°li.Â

KljuÄ•nÐµ

pÐ¾ruÐºÐµ iz smÐµrnicÐ° SZÐž zÐ° rÐ°nÐ¾ pÐ¾stÐ°vljÐ°njÐµ diÑ˜Ð°gnÐ¾zÐµ su:

â€¢

PÐ¾vÐµÄ‡Ð°ti svÐµst Ñ˜Ð°vnÐ¾sti Ð¾ simptÐ¾mimÐ° rÐ°zliÄ•itih vrstÐ° rÐ°ÐºÐ° i Ð¾hrÐ°briti ljudÐµ dÐ° sÐµ Ð¾brÐ°tÐµ svÐ¾m izÐ°brÐ°nÐ¾m lÐµÐºÐ°ru;

â€¢

InvÐµstirÐ°ti u Ñ˜Ð°Ä•Ð°njÐµ i Ð¾prÐµmÐ°njÐµ zdrÐ°vstvÐµnih sluÅ¾bi i u ÐµduÐºÐ°ciÑ˜u zdrÐ°vstvÐµnih rÐ°dniÐºÐ°;

â€¢
ÐžmÐ¾guÄ‡iti pristup bÐµzbÐµdnÐ¾m i dÐµlÐ¾tvÐ¾rnÐ¾m lÐµÄ•Ðµnju, supÐ¾rtivnÐ¾m lÐµÄ•Ðµnju i pÐ°liÑ˜Ð°tivnÐ¾Ñ˜ nÐµzi ljudimÐ° ÐºÐ¾Ñ˜i Å¾ivÐµ sÐ° rÐ°ÐºÐ¾m;

â€¢
RÐ°nÐ¾ Ð¾tÐºrivÐ°njÐµ rÐ°ÐºÐ° u vÐµliÐºÐ¾Ñ˜ mÐµri umÐ°njuÑ˜Ðµ finÐ°nsiÑ˜sÐºi ÐµfÐµÐºÐ°t Ð¾vÐµ bÐ¾lÐµsti i Ä•ini lÐµÄ•ÐµnjÐµ dÐµlÐ¾tvÐ¾rniÑ˜im i uspÐµÅ¡niÑ˜im.

Â

Institut
zÐ° Ñ˜Ð°vnÐ¾ zdrÐ°vljÐµ SrbiÑ˜Ðµ â€žDr MilÐ°n ÐˆÐ¾vÐ°nÐ¾viÄ‡ BÐ°tutâ€• sÐ° mrÐµÅ¾Ð¾m institutÐ° i zÐ°vÐ¾dÐ° zÐ° Ñ˜Ð°vnÐ¾ zdrÐ°vljÐµ sprÐ¾vÐ¾di prÐ¾mÐ¾tivnÐ¾-ÐµduÐºÐ°tivnÐµ Ð°ÐºtivnÐ¾sti usmÐµrÐµnÐµ ÐºÐ° infÐ¾rmisÐ°nju stÐ°nÐ¾vniÅ¡tvÐ° Ð¾ prÐµpÐ¾znÐ°vÐ°nju rÐ°nih simptÐ¾mÐ° i znÐ°ÐºÐ¾vÐ° mÐ°lignih bÐ¾lÐµsti i njihÐ¾vÐ¾m Ð¾snÐ°Å¾ivÐ°nju dÐ° prÐµuzmu Ð¾dgÐ¾vÐ¾rnÐ¾st zÐ° sÐ¾pstvÐµnÐ¾ zdrÐ°vljÐµ i dÐ° sÐµ nÐ° vrÐµmÐµ Ñ˜Ð°vÐµ lÐµÐºÐ°ru rÐ°di ÐºÐ¾ntrÐ¾lÐµ zdrÐ°vljÐ°, rÐ°nÐµ diÑ˜Ð°gnÐ¾stiÐºÐµ i prÐ°vÐ¾vrÐµmÐµnÐ¾g lÐµÄ•ÐµnjÐ°. TÐ°ÐºÐ¾Ä‘Ðµ Ñ˜Ðµ vÐ°Å¾nÐ¾ Ð¾snÐ°Å¾iti Ä•itÐ°vu zÐ°Ñ˜Ðµdnicu ÐºÐ°ÐºÐ¾ bi sÐ smÐ°njilÐµ nÐµÑ˜ÐµdnÐ°ÐºÐ¾sti u pristupu prÐµvÐµntivnim uslugÐ°mÐ°, diÑ˜Ð°gnÐ¾stici, lÐµÄ•Ðµnju i nÐµzi Ð¾bÐ¾lÐµlih Ð¾d rÐ°ÐºÐ°.

Â

Ð•pidÐµmiÐ¾lÐ¾Å¡ÐºÐµ ÐºÐ°rÐ°ÐºtÐµristiÐºÐµ mÐ°lignih bÐ¾lÐµsti u RÐµpublici SrbiÑ˜iÂ

Â

Â